

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ВИПУСК № 228

Дайджест новин щодо діяльності
органів місцевого самоврядування
в умовах воєнного стану

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА ФІНАНСИ

Громади втрачають фахівців: Всеукраїнська асоціація ОТГ вимагає системного перегляду оплати праці в місцевому самоврядуванні

Всеукраїнська асоціація ОТГ опрацювала проєкт постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до постанови КМУ від 9 березня 2006 року № 268 «Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів», надісланий Міністерством економіки та довкілля України. За результатами його опрацювання погоджено позицію Правління. Проєктом пропонується підвищити посадові оклади посадових осіб та службовців місцевого самоврядування орієнтовно на 10–15%, а також встановити окрему схему посадових окладів для посадових осіб ЦНАП.

Всеукраїнська асоціація ОТГ підтримує необхідність підвищення заробітних плат працівників органів місцевого самоврядування. Водночас підвищення на 10–15% не вирішує проблеми, яка накопичувалася роками. Посадові оклади в органах місцевого самоврядування не переглядалися з 2024 року, а їх нинішній рівень уже не дозволяє громадам конкурувати за професійні кадри ані з приватним сектором, ані з органами державної влади.

Кадровий голод у громадах стає системною проблемою

Сьогодні громади дедалі гостріше відчувають кадровий дефіцит. Фінансисти, економісти, фахівці із соціального захисту, ЖКГ, інвестицій, відновлення та інших напрямів відповідають за складні управлінські процеси, бюджетні ресурси, реалізацію інвестиційних програм і проєктів та забезпечення життєдіяльності громади. Водночас рівень їхньої оплати часто не відповідає ані складності роботи, ані обсягу повноважень, ані відповідальності.

Через це служба в органах місцевого самоврядування втрачає конкурентоспроможність і професійну привабливість. Громади змушені конкурувати за кваліфікованих працівників не лише з бізнесом, а й із державними органами, де для посад зі співставною складністю завдань та відповідальністю рівень оплати праці є вищим. Наслідок очевидний: громадам дедалі складніше утримувати досвідчених спеціалістів та залучати молодих професіоналів.

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА ФІНАНСИ

І це вже не просто питання заробітної плати. Кадровий голод безпосередньо впливає на спроможність громад виконувати свої повноваження – від формування бюджету та надання соціальних послуг до управління критичною інфраструктурою, реалізації інвестиційних проєктів, відновлення територій та виконання завдань, пов'язаних із європейською інтеграцією.

Коли відповідальність більша, а зарплата – менша

Окрема проблема – диспропорції, які накопилися через хаотичне та фрагментарне підвищення заробітних плат окремим категоріям працівників бюджетної сфери.

Рішення ухвалюються для деяких посад і галузей без комплексної оцінки всієї системи. У результаті виникають ситуації, коли посада з меншим рівнем управлінської відповідальності може оплачуватися вище, ніж робота посадової особи місцевого самоврядування, яка відповідає за бюджет, управління ресурсами чи функціонування певної сфери громади. ВАОТГ наголошує: такі перекоси складно пояснити об'єктивною різницею у складності роботи чи відповідальності. Підвищення одній категорії працівників не повинно призводити до знецінення праці інших.

Позиція Правління ВАОТГ: не менш як +25% і комплексний перегляд системи

За результатами консультацій із громадами та обговорення на Правлінні ВАОТГ офіційно надіслала листи центральним органам виконавчої влади із зауваженнями і пропозиціями.

Асоціація вважає за необхідне як першочерговий крок підвищити посадові оклади посадових осіб та службовців органів місцевого самоврядування не менш як на 25% замість запропонованих 10–15%. Одночасно необхідно переглянути співвідношення між окладами різних категорій посад, забезпечити їх обґрунтовану диференціацію відповідно до складності роботи, повноважень, професійних вимог та рівня відповідальності.

МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ ТА ФІНАНСИ

Принципова позиція ВАОТГ полягає в тому, що чергове точкове підвищення не вирішить проблему. Необхідно відмовитися від практики, коли зарплати переглядаються окремо для різних категорій працівників без оцінки наслідків для всієї системи. Оплата праці в місцевому самоврядуванні має бути конкурентною порівняно з державною службою, а підвищення зарплат – мати реальне фінансове забезпечення, щоб воно не відбувалося за рахунок скорочення премій, надбавок, працівників чи інших видатків громад.

Громади не можуть виконувати дедалі більший обсяг повноважень без професійних людей. Якщо держава очікує від місцевого самоврядування ефективного управління, відновлення, залучення інвестицій та реалізації євроінтеграційних завдань, робота в органах місцевого самоврядування має бути конкурентною. Саме тому питання оплати праці сьогодні – це вже питання не окремих посадових окладів, а кадрової та інституційної спроможності громад.

Докладніше за посиланням

Уряд ухвалив рішення щодо підвищення заробітної плати педагогічних працівників

Уряд ухвалив підвищення зарплат освітян ще на 20% із новим механізмом оплати праці.

З 1 січня посадові оклади педагогічних і науково-педагогічних працівників уже зросли на 30%. Із 1 вересня їх підвищать ще на 20%. Загалом у 2026 році підвищення становитиме 50% порівняно із 2025 роком.

Школи переходять на нові посадові оклади. Найменший оклад становитиме 1,6 мінімальної зарплати; доплату 2 600 грн за несприятливі умови праці включено безпосередньо в посадовий оклад; мінімальний розмір надбавки за престижність — 20%.

Верхня межа залишається 30%: конкретний розмір у цих межах визначає засновник закладу, тобто орган місцевого самоврядування; окрему доплату 2 600 грн за рахунок субвенції з державного бюджету збережено для педагогів шкіл, які працюють очно на прифронтових територіях.

Органи місцевого самоврядування можуть встановити таку саму доплату і для педагогічних працівників інших закладів освіти, які працюють очно на прифронтових територіях. Повна місячна зарплата вчителя на ставку з урахуванням надбавок і доплат становитиме від 16,6 до 37 тис. грн нарахованими, або від 12,8 до 28,5 тис. грн на руки. Механізм не обмежується школами — поетапно він охопить педагогічних і науково-педагогічних працівників усіх типів закладів освіти.

Докладніше за посиланням

Для забезпечення підвищення зарплат вчителів Уряд спрямував 57,4 млрд грн громадам та вніс зміни до формули розподілу освітньої субвенції

Кабінет Міністрів України ухвалив рішення про розподіл освітньої субвенції місцевим бюджетам на вересень – грудень 2026 року. Для того щоб громади могли своєчасно виплачувати педагогам підвищену заробітну плату, між їхніми бюджетами розподілено 57,4 млрд грн. Додатково 0,5 млрд грн передбачено для резерву з метою вирішення нагальних питань, якщо такі виникнуть.

Завдяки цьому рішення буде забезпечено підвищення заробітної плати педагогічних працівників у середньому ще на 20% із вересня 2026 року. Щоб профінансувати це підвищення, урядом перерозподілено 25,8 млрд грн на бюджетну програму по освітній субвенції. Також Уряд змінив окремі показники Формули розподілу освітньої субвенції. З 1 вересня 2026 року граничну розрахункову наповнюваність класів (РНК) для початкової школи встановлено на рівні не вище 24 учнів. Окрім цього з 1 вересня до формули повернули всі години навчального плану, які від початку повномасштабного вторгнення не фінансувалися.

У підсумку рішення дасть громадам більше передбачуваності у фінансуванні освіти, а під час розподілу коштів краще враховуватимуться особливості організації навчання в початковій школі та освітні потреби учнів у повному обсязі. Це допоможе забезпечити стабільну роботу шкіл і своєчасну виплату підвищених зарплат педагогам.

Докладніше за посиланням

У закладах освіти зможуть облаштовувати захищені простори для очного навчання

Кабінет Міністрів України затвердив експериментальний проєкт зі створення безпечних умов перебування учасників освітнього процесу шляхом облаштування захищених просторів.

Заклади освіти зможуть облаштовувати захищені простори для тимчасового перебування дітей і працівників під час повітряної тривоги. Це дасть змогу створити додаткові умови для фізичного захисту учасників освітнього процесу та організовувати очне або змішане навчання в закладах, де поки що немає повноцінного укриття. Важливо, що використання захищених просторів є тимчасовим рішенням. Вони не замінюють повноцінних захисних споруд цивільного захисту. Засновники закладів освіти й надалі мають забезпечити облаштування укриттів, які відповідають установленим вимогам.

Захищені простори — це спеціально облаштовані приміщення в будівлях і спорудах закладів освіти, де учасники освітнього процесу можуть перебувати під час повітряної тривоги. Їх облаштовують, зокрема, на підвальних, цокольних або перших поверхах. Такі приміщення мають забезпечувати фізичний захист людей, зокрема зменшувати вплив ударної хвилі та уламків.

Докладніше за посиланням

Уряд оновив дорожню карту реформи НУШ до 2029 року

Кабінет Міністрів України оновив план заходів із реалізації Нової української школи до 2029 року — щоб синхронізувати зміни, які вже впроваджуються, визначити наступні етапи реформи та врахувати нові виклики для української освіти.

Нова редакція визначає завдання на 2026–2029 роки та має забезпечити послідовний перехід до Нової української школи на всіх рівнях загальної середньої освіти — від початкової до профільної.

Один із головних акцентів — повноцінне впровадження профільної середньої освіти. План синхронізує розроблення програм і підручників для 10–12 класів, підготовку педагогів, формування мережі закладів профільної середньої освіти та розвиток кар'єрного консультування.

Докладніше за посиланням

ДЕРЖАВНІ РІШЕННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ

Популяризація української мови у системі освіти: громади отримали Методичні рекомендації МОН, розроблені за участю Всеукраїнської асоціації ОТГ

Протягом травня-липня 2026 року робоча група працювала над текстом методичних рекомендацій щодо популяризації української мови й управління мовним середовищем у закладах освіти. До її складу, зокрема, увійшла експертка Всеукраїнської асоціації ОТГ Людмила Мозгова.

Підготовлені рекомендації Міністерство освіти і науки України надіслало листом «Про методичні рекомендації щодо популяризації української мови й управління мовним середовищем у закладах освіти: системна модель мовного менеджменту» керівникам департаментів (управлінь) освіти і науки обласних та Київської міської військових адміністрацій для організації його впровадження у закладах освіти територіальних громад України.

Важливою особливістю рекомендацій є те, що формування мовного середовища дитини розглядається не лише в межах закладу освіти. Документ враховує роль мовного середовища, що формується у територіальних громадах за межами закладів освіти. Цьому присвячено окремий розділ 10 рекомендацій – «Робота закладів освіти з батьками та популяризація мови в громадах».

Окремо наголошено на ролі батьків як учасників освітнього процесу та осіб, відповідальних за освіту, розвиток і виховання дітей.

Методичні рекомендації охоплюють дошкільну, позашкільну та повну загальну середню освіту. Водночас вони передбачають педагогічну підтримку дітей із різним мовним досвідом в опануванні української мови.

Так, ідеться про врахування принципу дитиноцентризму під час освітнього процесу з:

- дитиною, яка використовує мову переважно українську мову;
- дитиною, яка використовує українську й інші мови в різних ситуаціях спілкування;
- дитиною, яка переважно використовує російську мову в повсякденному спілкуванні;
- дитиною, для якої українська не є мовою повсякденного спілкування (нацменшини, мігранти);
- дитиною, яка змінила мовне середовище внаслідок війни (ТОТ або територія);
- дитиною, деокупованою, депортованою або примусово вивезеною росією, яка повернулася в Україну;
- дитиною після тривалого навчання або проживання за кордоном, яка повернулася в Україну;
- дитиною, яка навчається дистанційно.

А отже, можуть бути корисними всім представникам територіальних громад, зокрема засновникам і керівникам закладів освіти, працівникам органів управління освітою, педагогам і батькам.

Докладніше за посиланням

БЕЗПЕКА:ЖКГ

Уряд вніс зміни до складу Координаційного штабу із оперативного реагування та забезпечення створення нормальних умов життєдіяльності населення під час обмеження та/або припинення житлово-комунальних послуг

Прийнято Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03 вересня 2026 р. № 883-р "Про внесення змін до складу Координаційного штабу із оперативного реагування та забезпечення створення нормальних умов життєдіяльності населення під час обмеження та/або припинення централізованого водопостачання, централізованого водовідведення, постачання та розподілу природного газу, постачання та розподілу електричної енергії, постачання теплової енергії".

Розпорядження Кабміну стосується кадрового оновлення та актуалізації персонального складу урядової робочої групи з питань критичної інфраструктури. Документ передбачає заміну посадовців, які звільнилися, новими представниками профільних міністерств та відомств для оперативного реагування на аварійні ситуації в комунальній і енергетичній сферах.

Повноваження штабу поширюються на електропостачання, централізоване водопостачання, водовідведення, постачання газу та теплової енергії. Робота представників центральних органів виконавчої влади координується через Ситуаційний центр МВС задля охорони критичної інфраструктури та публічної безпеки.

Докладніше за посиланням

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Уряд затвердив Державну цільову соціальну програму протидії торгівлі людьми на період до 2030 року

Кабінет Міністрів України затвердив Державну цільову соціальну програму протидії торгівлі людьми на період до 2030 року.

Програма передбачає захист прав та надання комплексної допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми та експлуатації. Головним координатором її реалізації визначено Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України.

Ухвалений документ, концепція якого була затверджена Урядом на початку року, спрямований на модернізацію чинних механізмів запобігання злочинності, підвищення ефективності роботи уповноважених органів, а також на вдосконалення процесів виявлення, ідентифікації та надання комплексної допомоги постраждалим особам.

Однією із ключових новацій Програми є травмоорієнтований підхід. Це означає, що постраждалій особі більше не доведеться повторно розповідати свою історію різним відомствам. Буде забезпечено швидку ідентифікацію людини та її оперативне перенаправлення за необхідною допомогою.

Зокрема, у межах Програми створять єдиний інформаційно-аналітичний простір для обміну даними між державними органами та міжнародними партнерами. Планується розширити мережу центрів допомоги постраждалим особам, а також посилити заходи щодо виявлення випадків трудової, сексуальної та інших форм експлуатації.

Крім того, до Програми включено заходи, спрямовані на зниження ризиків торгівлі людьми, особливо для жінок і дівчат в інтернеті. Зокрема, планується використовувати ШІ, щоб виявляти підозрілі оголошення про роботу в мережі, які можуть містити ознаки шахрайства або загрозу експлуатації. Також аналізуватимуть міграційні дані, щоб вчасно помічати напрямки переміщення людей, де можуть бути підвищені ризики шахрайства чи експлуатації.

Докладніше за посиланням

ВЕТЕРАНСЬКА ПОЛІТИКА

Уряд спрямовує 33,6 млрд грн на виплати військовим та членам їх сімей

Уряд спрямовує 33,6 млрд грн на виплати військовим та членам їх сімей. Кошти буде перерозподілено з резерву, передбаченого для сектору безпеки й оборони, щоб своєчасно забезпечити необхідні виплати у вересні. 25,9 млрд грн підуть на щомісячне грошове забезпечення військовослужбовців ЗСУ у вересні. Ще 7,7 млрд грн — на одноразову грошову допомогу у разі загибелі, інвалідності або часткової втрати працездатності військовослужбовця.

Докладніше за посиланням

Як отримати статус учасника бойових дій. Роз'яснюємо покроково

Статус учасника бойових дій (УБД) підтверджує, що людина брала участь у захисті України та дає право на державні гарантії та соціальну підтримку.

Хто може отримати

Право мають усі, хто брав участь у бойових діях у складі військових підрозділів, з'єднань, об'єднань всіх видів і родів військ України, у партизанських загонах і підпіллі та інших формуваннях як у воєнний, так і у мирний час.

Статус можуть отримати добровольці — цивільні особи, які з 24 лютого по 25 березня 2022 року самостійно або у складі добровольчих формувань брали участь у захисті України спільно з військовими формуваннями чи правоохоронними органами, або в антитерористичній операції у період до 23 лютого 2018 року включно.

Також статус УБД можуть отримати іноземці або люди не без громадянства, які брали участь у бойових діях, захищаючи Україну.

Докладніше за посиланням

ЮРИДИЧНІ ПИТАННЯ

Уряд схвалив законопроект щодо удосконалення правил трансфертного ціноутворення відповідно до стандартів ОЕСР та ЄС

Кабінет Міністрів України схвалив, розроблений Мінфіном законопроект «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо подальшого удосконалення правил трансфертного ціноутворення».

Законопроект має на меті захистити податкову базу України, зменшити кількість спорів та ризики подвійного оподаткування, а також сприяти приведенню законодавства у відповідність до стандартів ОЕСР та ЄС.

Прийняття законопроекту сприятиме виконанню міжнародних зобов'язань України як країни-кандидата на членство в ОЕСР, підвищенню рівня податкової визначеності для платників податків, покращенню інвестиційного клімату та підвищенню якості адміністрування трансфертного ціноутворення.

Норми законопроекту, після його прийняття, набудуть чинності з 1 січня 2028 року. Це надасть бізнесу час підготуватися до нових вимог.

Докладніше за посиланням

Всеукраїнська Асоціація ОТГ

тел.+38 068 914 17 35

e-mail: office@hromady.org

Канали комунікації

За посиланням

SALAR International
У складі Шведської Асоціації
місцевих влад і регіонів

Швеція
Sverige

Polaris

співпраця з
німеччиною
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

KFW

unicef
для кожної дитини

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
За підтримки Швейцарії

DECIDE
швейцарсько-український проєкт
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОСВІТИ

DOCCU
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

PÄDAGOGISCHE
HOCHSCHULE
ZÜRICH

**PH
ZH**

ОТГ

ВСЕУКРАЇНЬКА
АСОЦІАЦІЯ